

**Brukerstyrt forskning med brukernes
penger – supplement til – eller erstatning
for – offentlige midler?**

Innovasjonsforum Lillestrøm 20.1. 2010

Styreleder FFL/JA

Per Harald Grue

Grunnlag for styrenes arbeid

Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL)

- Lov om forskningsavgift på landbruksprodukter (1970)
- Forskrift (fastsatt av LMD)
- Vedtekter (fastsatt av LMD)
- Generelle tematiske prioriteringer (styret)
- Årlige tematiske prioriteringer (styret)
- Retningslinjer i dokumenter til Stortinget

Forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA)

- Retningslinjer fastsatt av LMD
- Tematiske prioriteringer i jordbruksavtalen
- Årlige tematiske prioriteringer (styret)
- Retningslinjer i proposisjoner om jordbruksoppgjøret

Samarbeid med Norges forskningsråd (NFR)

➤ Samarbeidsområder

- Utlysning av midler
- Mottak av søknader
- Vurdering og vitenskapelig kvalitetssikring av søknader
- Oppfølging av vedtatte prosjekter

➤ Faglig tilhørighet i NFR:

- Matprogrammet (FFL og JA)
- Natur og næring (JA)
- Miljø 2015 (FFL og JA) (Rammebevilgning)

Styrearbeid - årshjul for FFL og JA

➤ FoU-prosjekter:

- Des – feb: Innhenting av innspill til FoU-temaer
- Mars: Strategier/prioriteringer
- Mars-mai: Utlysning av midler
- Juni-okt: Søknadsbehandling
- November: Innvilgning av søknader
- **Utredninger utenom NFR-systemet (JA) innvilges løpende**

➤ Andre faste oppgaver:

- Feb/mars: Årsmelding/regnskap
- Okt: Bevilgning til Nofima
- Juni og des: Vurdering av satser for FA

Brukerkonferanse holdes 17.2. 2010

Er forskningsmidlene et supplement til offentlige midler?

- Det er slått fast i politiske dokumenter at FFL/JA-midler skal behandles som brukernes kollektive forskningsmidler**
- Det er den langsiktige utvikling i bevilgningene for øvrig til landbruks- og matforskning som viser om forutsetningene holdes**
- FFL og JA midlene skal selvsagt forvaltes som andre offentlige midler med hensyn til kontroll, revisjon mv.**
- FFL og JA har styrer med brukerne i flertall**
- Vi har flere eksempler på at FFL og JA-midler har skapt forskning og forskningsmiljøer på internasjonalt høyt nivå**
- LMD og NFR har fulgt opp de politiske forutsetninger over tid**

Prioriteringer FFL og JA

FFLs generelle prioriteringer:

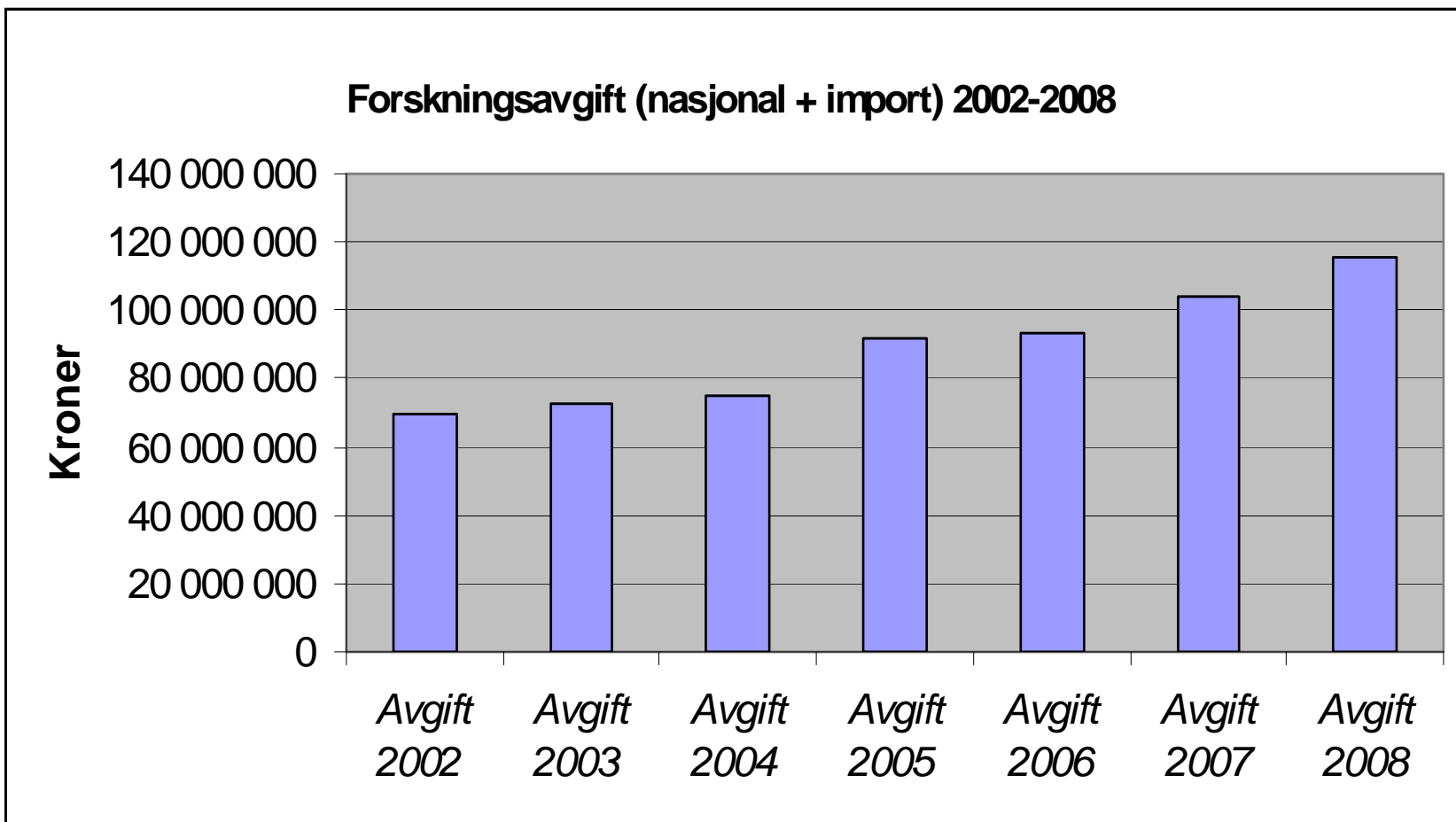
- Utnytte norsk naturgrunnlag - For husdyr- og planteproduksjon
- Verdiskapning i matproduksjonen - Nye og/eller forbedrede råvarer og produkter med riktig kvalitet som etterspørres av industri/forbruker
- Effektivisering av landbruket - Produksjonsmetoder, utstyr, redskap, bygningsløsninger etc.
- Bærekraftig utvikling og tillit til norsk mat - Trygg mat, dyrevelferd, miljø, ernæring, helse
- Oppfølging av LMDs klimamelding har kommet som et tillegg siste år både for FFL og JA

JAs generelle prioriteringer:

- Midlene skal bidra til å dekke opp avtalepartenes behov for FoU med hovedvekt på anvendt kunnskap

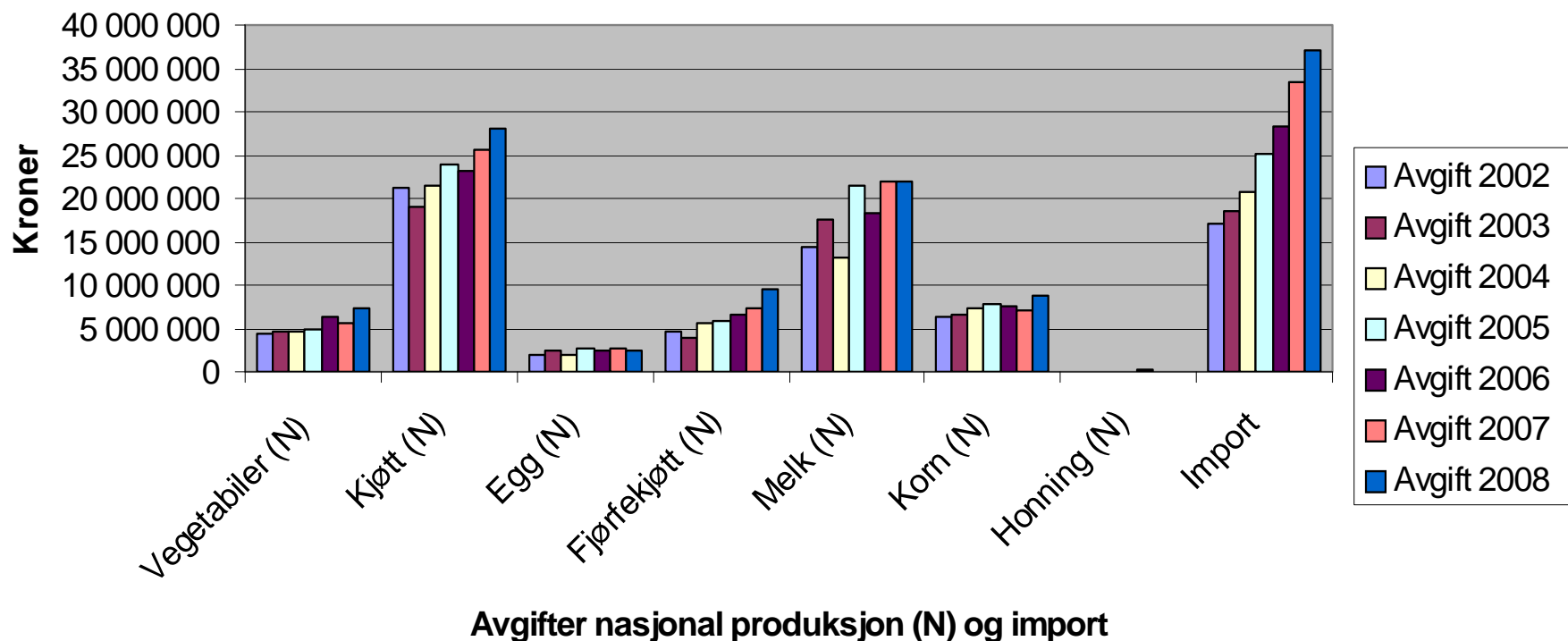
Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL) – Utvikling i inntekter 2002 – 2008 (I)

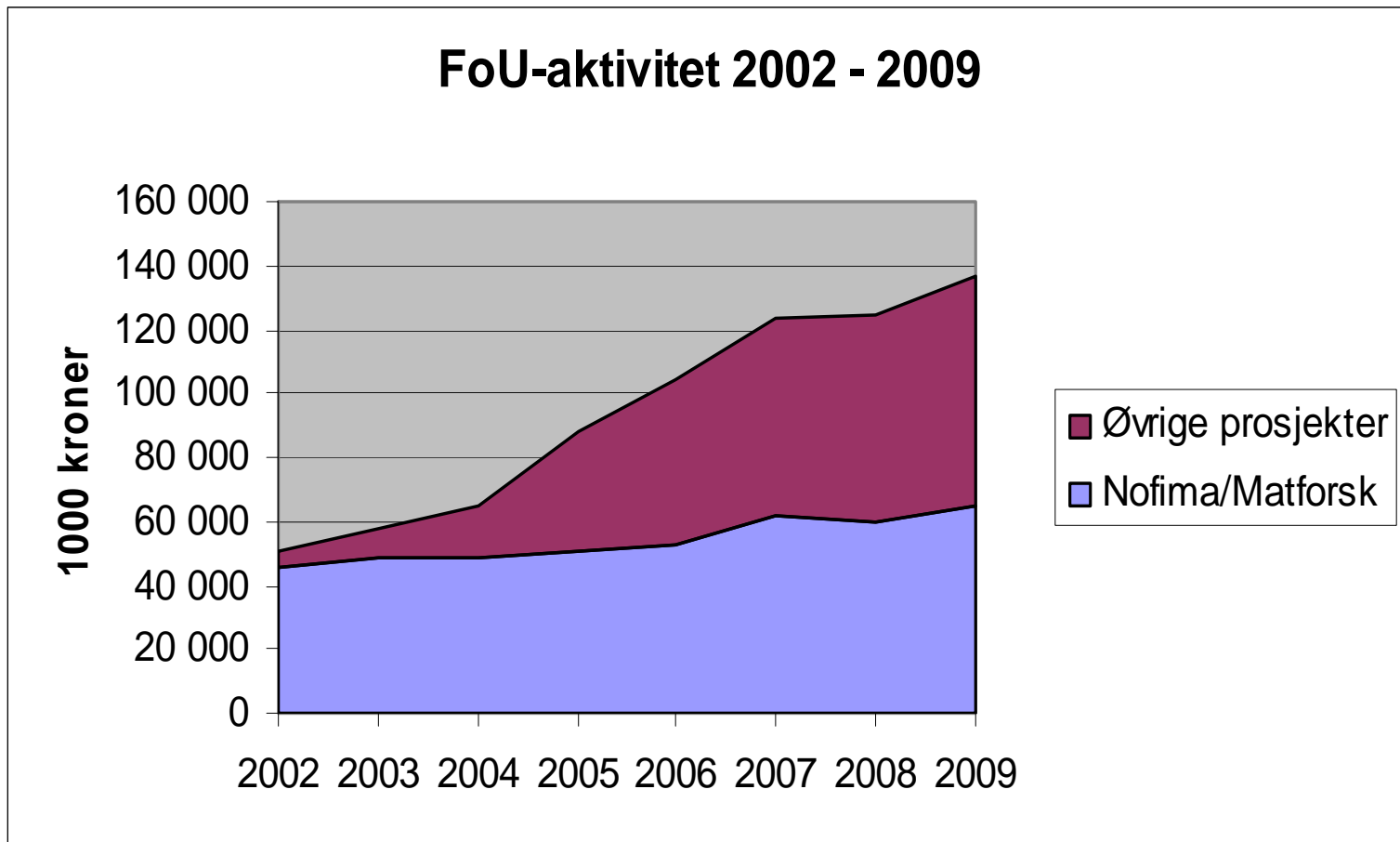
Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL) - Utvikling i inntekter 2002 – 2008 (II)

Forskningsavgift 2002-2008

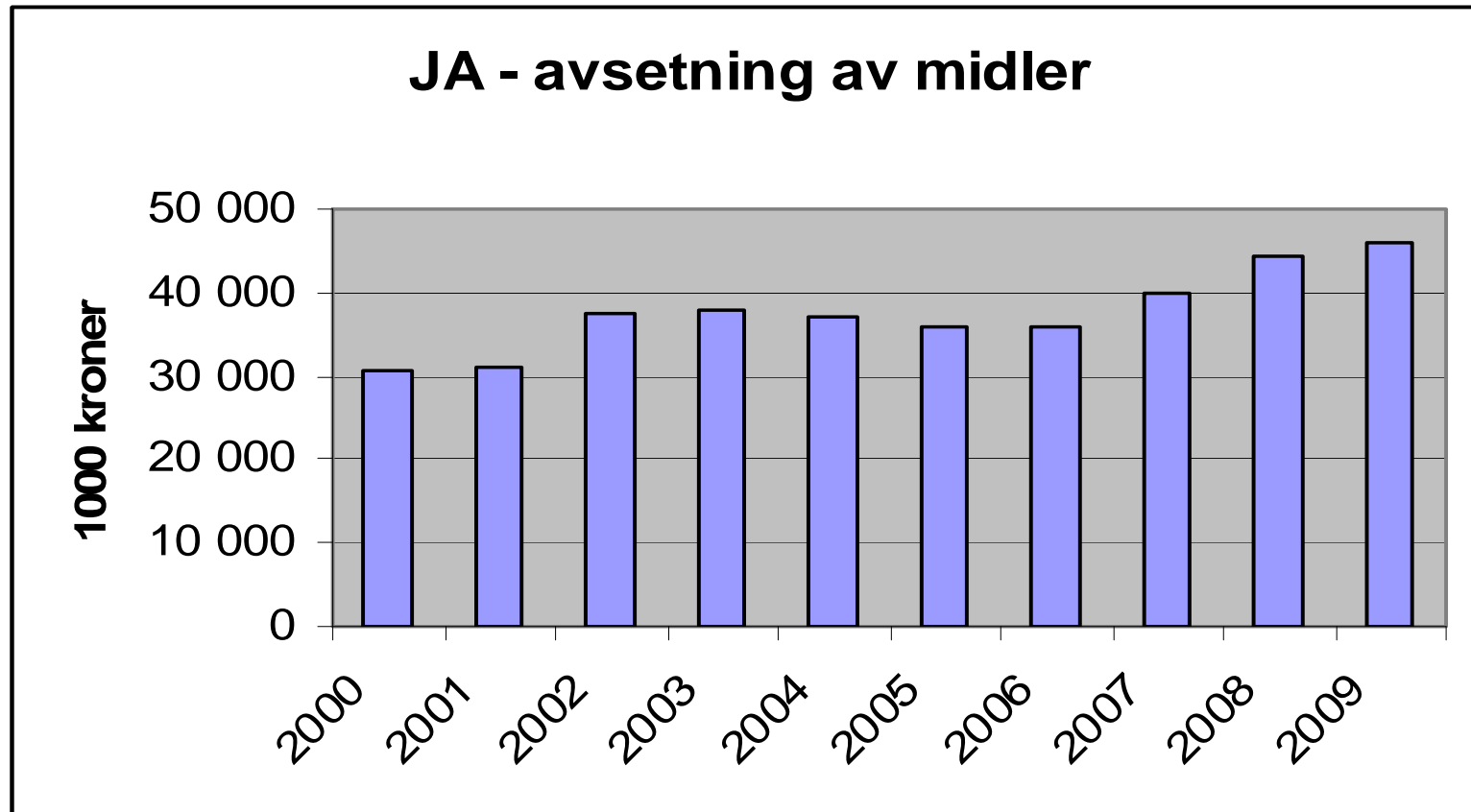

Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL) – bruk av midler i perioden 2002 - 2009

Forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA) – avsetning av midler 2000 - 2009

Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL) - bevilgningsstrategi – oppdatert 31.01.2009

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Disponible inntekter*	100 854	115 080	122 770	126 453	130 247	134 154	138 179	142 324
Prosjekter Nofima/mat	55 000	59 400	64 600	62 000	62 000	62 000	62 000	62 000
Disponibelt øvrige prosjekter	45 854	55 680	58 170	64 453	68 247	72 154	76 179	80 324
Ansvar igangværende aktivitet 31.01.2009	61 237	65 165	72 643	54 967	40 805	16 910	2 011	0
Tilsagn pros. 2010				15 000	19 000	19 000	14 000	
Tilsagn pros. 2011					13 000	16 000	16 000	12 000
Tilsagn pros.2012						16 000	20 000	20 000
Tilsagn pros 2013							24 000	27 000
Tilsagn pros 2014								25 000
Balance innvilgning	-15 383	-9 485	-14 473	-5 514	-4 558	4 244	168	-3 676
Adm. avgift NFR	769	930	970	989	1 009	1 029	1 050	1 071
Kapital pr. 31.12	45 306	35 821	21 348	15 834	11 276	15 520	15 688	12 012

Virkemidler - søknadstyper

➤ **Forskerprosjekter**

Bidra til vitenskapelig fornyelse og utvikling. Utvikles av forskere. FoU-institusjon ansvarlig

➤ **Kompetanseprosjekter med brukervedvirkning**

Langsiktig næringsrettet forskerutdanning og kompetanseoppbygging i FoU-miljøene. 20% av kostnadene må kontantfinansieres av næringsliv eller andre. FoU-miljøene må ha forpliktende samarbeid med andre

➤ **Brukerstyrte innovasjonsprosjekter**

Utløse FoU-aktivitet i næringslivet mot innovasjon/-bærekraftig verdiskapning. Bedrifter og organisasjoner med org, nr. kan søke. Tilskudd 45-60 %. (Gir eksklusivitet til resultatene)

FFL-midlene og Nofima

- Nofima ble etablert i 2007 som et fellesprosjekt mellom fiskeri- og landbrukssektoren og mellom FKD og LMD
- Etablert som et aksjeselskap med Staten (FKD) 57%, Stiftelsen Landbrukets næringsmiddelforskning 33% og Aksjeinvest Møre og Romsdal 10 %
- En aksjonæravtale og Stortingets behandling legger rammene for virksomheten
- Siktemålet er å etablere en forskningsinstitusjon i verdensklasse, som fremmer norsk fiskeri og næringsmiddelindustriens interesser og som integrerer forskning fra blå og grønn sektor
- Langsiktig og parallell næringsrettet forskning fra FFL og FHF er forutsatt for å nå disse mål

Status i samarbeidet og prosessen mellom FHF og FFL i 2009

- FHF og fiskerisektoren har ikke fulgt opp Stortingets forutsetninger etter 2007 og Nofima har kommet i en meget vanskelig situasjon**
- For 2009 bevilget FFL 62 mill kr til Nofima, pr 1.12 hadde FHF innvilget enkeltprosjekter på 32 mill kr**
- FFL tok i februar 2009 initiativ til omfattende diskusjoner med FHF for å komme fram til et kompromiss som varetar alle interesser. Vi har ikke lykket**
- Nofima og NFR har bidratt positivt og gjort det som er mulig for å finne en løsning**
- Samtalene mellom FHF og FFL ble avsluttet 4.12. 2009 uten enighet**
- Seinere har FHF økt sine bevilgninger til Nofima vesentlig og nivået ventes i 2009 og 2010 å komme over 50 mill kr**
- FHF fortsette å innvilge kortsiktige forskningsprosjekter og etablerer ikke et vitenskapelig kvalitetssikringssystem med basis i NFR**

FFLs konklusjoner og vedtak på styremøte 15.1. 2010

- FHF's policy bryter med de forutsetninger som er trukket opp for FHF's og FFL's ansvar i oppfølgingen av Nofima**
- FHF's policy svekker mulighetene til å nå de mål som er trukket opp for Nofima**
- FFL må regne med at FHF's policy vil endres over tid**
- FFL ønsker å utvikle et samarbeide med fiskerisektoren så snart som mulig, men ikke se at mulighetene er store på kort sikt**
- FFL knytter i mellomtida sin støtte til Nofima-Mat og oppfordrer styret i Nofima til å prioritere samarbeide mellom blå og grønn sektor innenfor sine rammer**
- FFL vil utvikle det organiserte samarbeidet med NFR's Matprogram videre**

FFLs vedtak om støtte til Nofima-Mat i 2010

- FFL innvilger Nofima 50 mill kr til langsiktige næringsrettede prosjekter i 2010 (samme beløp som FHF)
- FFL innvilger enkeltsøknader der Nofima er hovedpart med 10 mill kr
- FFL innvilger engangsbeløp på 2,5 mill kr til ombygging og tilrettelegging på Nofima-Ås
- FFL setter av 2,5 mill kr til fellesprosjekter med FHF
- Tilsammen nytter FFL inntil 65 mill kr til Nofima i 2010 mot 62 mill kr i 2009

Forskningoppfølgingen av St. meld nr 39 Klimautfordringene –landbruket en del av løsningen

- En stor seier for landbrukssektoren at landbruket anses som en del av løsningen
- Landbruket må prioritere klimautfordringene høyt pga den store politiske vekt disse spørsmål har i Norge
- Vi må gripe fatt i disse spørsmål på overordnet plan fra brukernes side og legge overordnede prioriteringer overfor forskningsmiljøene
- Viktige hovedspørsmål er:
  - *Hvordan utvikle husdyrproduksjonen slik at vi reduserer utslippene av metan og lystgass vesentlig
  - *Hvordan endre engdyrkinga slik at vi øker karbonlagringa i jord vesentlig
  - *Hvordan endre åkerdyrkinga slik at vi øker karbonlagringa i jord
  - *Hvordan øke norsk jorbruksproduksjon vesentlig til 2030 samtidig som utslipp reduseres og lagring økes

Prosessene videre, brukerseminar og brukerkontakt

- Vårt forskningssystem er basert på aktive, langsiktige, innsiktsfulle og krevende brukere**
- Brukerne på landbrukssektoren har mange sterke sider, men det er samtidig store forbedringsbehov**
- Det er etter min vurdering viktig at landbruksamvirket i Norge blir mer langsiktige, setter av mer midler over egne budsjetter og legger sterkere premisser overfor forskningsmiljøene**
- Gjort på riktig måte vil økt kompetanse og langsiktighet også gi bedre grunnlag for å løse kortsiktige behov**
- Viktig at Norsk Landbrukssamvirke prioriterer arbeidsseminaret 17. februar**